

21. YÜZYIL BECERİLERİNİN KAZANIMINA YÖNELİK ÖĞRENEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI BİR SİSTEM ANALİZİ

Doktora Öğr. Tuğçe YAZICI
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
yazicituce@windowslive.com
ORCID: 0000-0002-8523-8362

Doç. Dr. Osman Yılmaz KARTAL
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
oykartal79@yahoo.com
ORCID: 0000-0003-2922-0069

Öğretmen Bahadır ÇAĞATAY
Milli Eğitim Bakanlığı
bcagatay76@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-3082-2553

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 12.11.2021

Revize Tarihi: 16.11.2021

Kabul Tarihi: 22.12.2021

Atf Bilgisi: Yazıcı, T., Kartal, O. Y. ve Çağatay, B. (2021). 21. yüzyıl becerilerinin kazanımına yönelik öğrenen görüşlerine dayalı bir sistem analizi. *Ahi Bilge Eğitim Dergisi (ABED)*, 2(2), 84-104.

ÖZ

21. yüzyılda bilim, sanayi ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte, öğrenenden beklenen özellikler ve becerilerde değişim meydana gelmiştir. Bu değişimle birlikte toplumun, toplum paydaşlarının ve toplumsal sistemlerin öğrenenden beklentisini değiştirmiştir. Bu bağlamda öğrenen kişisel girişimi veya sosyal destekle elde ettiği bilgi ve beceriler önem kazanmıştır. Öğrenen öğrenme deneyiminde elde ettiği bilgiyi bilişsel faaliyetlerle beceri haline getirmektedir. Sahip olduğu becerileri bir sonraki öğrenme deneyimine transfer edebilmektedir. Bu araştırmada, genç yetişkinlerin sahip olması gereken temel 21. yüzyıl becerilerinin (sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme, empati yapma ve girişimcilik) gelişimini açıklayan faktörler incelenmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Ölçüt örnekleme tekniğine bağlı olarak bir devlet üniversitesinde öğrenim gören Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde öğrenim gören 66 öğretmen adayı araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre beceri gelişimi konusunda eğitim sistemini yeterli bulmayanların sayısı dikkat çekmektedir. Beceri gelişimi konusunda formal öğretim programları dışındaki belirleyici öğeler aile, arkadaş, kişinin kendisi, öğretmen, çevre, medya ve sosyal etkinliklerdir. Öğrenene 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında, öğretim programlarının işlevselliğinin kazandırılmasının yanısıra, araştırmada ulaşılan diğer destekleyici öğelerden de işlevsel bir şekilde faydalanılmasını sağlayacak formal eğitim modelleri geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlerlemeci eğitim felsefesi, 21. Yüzyıl becerileri, Eğitim sistemi, Öğrenen becerileri, Yapılandırmacılık.

A SYSTEM ANALYSIS BASED ON LEARNER VIEWS ON ACQUISITION OF 21st CENTURY SKILLS

ABSTRACT

With the development of science, industry and technology in the 21st century, there has been a change in the features and skills expected from the learner. With this change, the expectation of the society, society stakeholders and social systems from the learner has changed. In this context, the knowledge and skills acquired by the learner's personal initiative or social support have gained importance. The learner transforms the knowledge gained in the learning experience into a skill with cognitive activities. She/He is able to transfer his skills to the next learning experience. In this research, factors that explain the development of basic 21st century skills (inquiry, critical thinking, problem solving, empathy and entrepreneurship) that young adult should have been examined. Case study design, one of the qualitative research methods, was preferred. Depending on the criterion sampling technique, 66 pre-service teachers studying in the Department of Turkish Language Teaching, Social Studies Teaching and Psychological Counseling and Guidance at a state university were included in the study. An interview form was applied to the participants. According to the results of the research, the number of those who do not find the education system sufficient in skill development draws attention. In terms of skill development, other than formal curriculums, the determining

elements are family, friends, the person himself, the teacher, the environment, the media and social activities. It is recommended to develop formal education models that will enable the learner to gain 21st century skills, as well as to make functional use of the other supporting elements reached in the research, as well as the functionality of the curriculum.

Keywords: Progressive educational philosophy, 21st skills, Educational system, Learner skill, Constructivism.

Giriş

Öğrenmeyi kendi yaşamına adapte eden bir öğrenen için bilginin zihinde yapılandırılmasının birden fazla yöntemi vardır. Bu yöntemler öğrenenin kendi kendine geliştirdiği stratejilerle bağlantılı olduğu gibi sistemli bir öğrenme ortamında veya öğrenenin içinde yaşadığı sosyal çevredeki faktörler tarafından öğrenene aktarılabilir. Her iki durumda öğrenenin bilgiyi edindiği, özümseyebildiği, anlamlandırabildiği ve bilgiyi farklı alana transfer edebildiği yapı olan biliş ve bilişsel becerilerin gelişim düzeyi önemlidir. Bu nedenle bilişe ait temel becerilerin gelişimini/kazanımını belirleyen faktörlerin açıklanması gereklidir.

21. yüzyıl bilgiyi işleme ve işlevselleştirme karakteri ile diğer dönemlerden keskin bir şekilde ayrılmaktadır. Bu farklılık öğrenenin donanımsal zenginliğini zaruri kılmıştır. Öğrenenin donanımına ilişkin bu zenginliğin ne olacağı ve nasıl kazandırılacağı 21. yüzyılın temel sorgulama konularından biridir. Bu sorgulamalardan belki de en dikkat çeken ilerlemeci eğitim anlayışıyla yapılan incelemelerdir. İlerlemeci eğitim felsefesi, öğrenenin gereksinimlerini karşılayabileceği, günlük yaşamda karşılaştığı veya karşılaşılabileceği problemlere çözümler üretebileceği araştırma ve öğrenme yöntemlerini öğrenenin kazanabilmesiyle ilgilidir (Gutok, 2014). Öğrenen, öğrenme sürecindeki kazanımları edinebilmesi için öğrenme yaşantısını aktif olarak deneyimlemelidir. Öğrenenin bilgiyi deneyimleme sürecinde, bilginin içselleştirilerek kazanımı gerçekleşmektedir. İlerlemeci eğitim felsefesinde öğrenme, bir deneyim ürünüdür. Öğrenenin deneyimlerini zihninde yeniden yapılandırılması nedeniyle eğitim, öğrenenin düşünmeyle ilgili becerileri geliştirmelidir (Johnson ve Reed, 2014). Öğrenme, öğrenenin deneyimi ve düşünce şekliyle bağlantısı nedeniyle ilerlemeci eğitim, öğrenenin bilişsel yapısına odaklanmaktadır.

Deneyim sonucu edinilmiş bir bilgi, bilişsel yapı olarak sürekli bir dönüşüm halindedir (Bodner, 1986; Piaget, 1967). Öğrenen bireysel olarak sahip olduğu veya karşılaştığı bilgiyi yapılandırmaktadır. Öğrenen kendisi dışında birçok faktörle etkileşime geçebilmektedir. Öğrenen sosyal çevresindeki kişilerle etkileşime geçtiğini ve çeşitli materyal ve işeretleri kullanarak bilgiyi zihninde geliştirmektedir (Lourenço, 2012; Vygotsky, 1987). Bilginin bağlamlara bağlı olarak günlük yaşamda kullanıldıkça şekillendirilebilmesi, zihnin potansiyellerinin genişlemesi için dış çevreden destek olarak kullanılması önemlidir (Ackerman, 2001; Papert, 1990).

Piaget (1967), Vygotsky (1987) ve Papert (1990)'ın öğrenenin bilgiyi edinimi ile ilgili ortaya koyduğu görüşler, bilgiyi kazanırken bilişsel yapının gelişiminde bireyin merkezde olduğunu açıklamaktadır. Diğer yandan bilginin bilişteki gelişiminde sosyal çevrenin ne zaman, nasıl veya ne düzeyde katkısının olduğu hususunda her üç teorisyen birbirleriyle görüş farklılığı yaşamaktadır. Bu bağlamda ilerlemeci eğitim, felsefi olgudan psikolojik bir yapıya dönüşmektedir. Böylece bilginin nasıl edinildiği, fizyolojik ve psikolojik temelde somutlaştırılmaktadır. Bu nedenle ilerlemeci eğitim anlayışı olarak yapılandırmacı öğrenme, öğrenen için ilgili bilgilerin seçilmesi, öğrenenin karşılaştığı yeni bilgilerin düzenlenmesi, yeni gelen bilginin var olan bilgilerle bütünleştirilmesi dahil olmak üzere öğrenme sırasında öğrenenin çeşitli bilişsel süreçlerinin etkinleştirilmesine dayanır (Mayer, 1999).

Bilişsel süreçlerin işleyişine paralel olarak öğrenenin düşünmesini sağlayan faktörlerden belki de en önemlisi öğrenenin sahip olduğu düşünme becerileridir. Pressiesen'e göre (1985) alanyazında düşünme becerileri olarak bilişle ilgili çeşitli açıklamalar yapılmıştır. Bu bağlamda karar verme, eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme üzerinde durulmuştur (Alkın Şahin Tunca, 2013; Costa, 1991). Ancak ilerleyen süreçte sanayi ve politikanın beklentileri doğrultusunda beceriler yeniden güncellenmiştir. Öğrenenin sosyal, duyuşsal vb. alan becerileri tartışılmıştır. Genel olarak öğrenenin çoklu kaynakları kullanarak elde ettiği bilgiyi analiz edebilmesi, karar verme ve yeni fikirleri

meydana getirmede elde ettiği bilgileri kullanması gerekliliğine dikkat çekilmektedir (Larson ve Miller, 2011; Silva, 2009).

Teknolojinin gelişimi, ekonomi ve siyasi politikaların beklentileri nedeniyle tüm dünyada öğrenenin sahip olması gereken beceriler değişim göstermiştir. Genel anlamda "21. Yüzyıl becerileri" olarak ifade edilen beceriler, eğitimciler, politika yapımcıları, işverenler gibi toplumda belirleyici olan aktörlerin mevcut koşullarda öğrenenlerden beklediği beceri ve yeterliliklerdir (Ananiadou ve Claro, 2009). Bu becerilerle ilgili alternatif bakış açıları (Kylonen, 2012) olsa da eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, işbirliği gibi becerilerin gelişimi öğrenenlerden beklenmektedir (National Research Council, 2012).

Tüm dünyada öğrenenin sorgulama, problem çözme, eleştirel düşünme, yansıtıcı düşünme, yaratıcı düşünme, işbirlikli çalışma, empati, girişimcilik vb. becerilerinin gelişimi bilgi çağının temel öğrenme gereksinimleri haline gelmiştir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organization for Economic Cooperation and Development [OECD]) tarafından yapılan açıklamaya göre öğrenenin net ve amaca yönelik hedefler oluşturması, bir olguya yönelik geliştirdiği farklı bakış açısıyla diğer kişilerle çalışabilmesi, fırsatları tespit edebilmesi ve problemlere alternatif çözümler bulmayı öğrenmesi için bu becerilerin öğrenene kazandırılması 2020li yıllarda çok daha önemli olmaktadır (OECD, 2018). Dolayısıyla bu süreçte öğrenenlere verilen eğitimin üstleneceği rol önemli hale gelmektedir. Bu doğrultuda oluşan temel kaygı, ifade edilen becerilerin nasıl kazandırılacağı ve geliştirileceğidir. Beceri kazanımı temelli öğrenme, bireysel farklılıkları dikkate alması nedeni ile bu sorunun tek bir cevabı olamayacaktır. Farklı öğrenme stillerine, farklı zekâ türlerine sahip bireylerde beceri gelişimlerinin arka planları da farklı olabilmektedir. Dolayısıyla beceri gelişiminin arka planlarının incelendiği araştırma sonuçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Beceriler, sınıf ve okul ortamında yapılacak etkinliklerle öğretim programına entegre edilerek öğrenene kazandırılması sonucunda işlevsellik kazanmaktadır (Kaufman, 2013; Larson ve Miller, 2011). Yani beceriler, öğrenene yönelik hazırlanmış sistematik öğretim uygulamalarıyla öğrenene kazandırılmalıdır. Türkiye’de 12 yıllık zorunlu eğitim ile öğrenenlerin temel becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Fakat öğretim programlarında yer almasına rağmen 21. yüzyıl becerileri öğretim sürecinde işe koşulamamaktadır (Bozkurt, 2021). Ayrıca 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenenlerin temel beceri kazanımlarında sınırlılıklar mevcuttur. Bu noktada temel becerilerin kazanımında ya da kazanılamamasında hangi belirleyicilerin aktif olduğu sorusu öne çıkmaktadır.

Bu araştırmada, 12 yıllık zorunlu eğitimini tamamlamış genç yetişkinlerin görüşlerine göre, temel becerilerinin (sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme, empati yapma ve girişimcilik) gelişimini açıklayan faktörler incelenmektedir. Araştırmada temel beceri kavramının kapsamı sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme, empati yapma ve girişimcilik becerilerini kapsayan bir kavramsallaştırma ile tanımlanmıştır. Bu becerilerin gelişiminde formal ve informal eğitim çerçevesinde etkili olan faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma soruları şu şekildedir:

1. Temel beceri gelişiminde formal eğitim sisteminin katkısı nedir?
2. Formal öğretim programları dışında temel beceri gelişimini etkileyen öğeler nelerdir?
3. Temel becerilerin gelişebilmesi için eğitim sistemine yönelik hangi girişimlerde bulunulmalıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Öğrenenin sahip olduğu ve anlamlandırmaya çalıştığı fenomenler niceliksel olarak ifade edilememekte, miktar olarak herhangi bir ölçü biriminde karşılık bulamamakta veya sistematik olarak ölçümü gerçekleştirilememektedir. Nitel bir araştırma bu tür fenomenin hangi süreçlerden geçtiğini ve anlamının tam manasıyla neye karşılık geldiğini irdeleyen bir araştırma metodolojisidir. Elde edilen

veriler belli bir durumun, olayın, etkileşimin ve gözlenen davranışları doğrudan alıntılanmasını ve özenli bir şekilde tanımlanması yoluyla araştırılmak istenen fenomene derinlik ve ayrıntı sağlamaktadır (Labuschagne, 2003). Bu nedenle, araştırmada nitel araştırmanın durum çalışması deseni uygulanmıştır. Durum çalışmaları bireyi, grubu veya bir durumu derinlemesine anlamaya çalışmakta, süreci incelemekte, anlamını keşfetmeye çalışmaktadır (Lodico ve Spaulding, 2006). Araştırmada incelenen durumun teması 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenenlerin temel beceri kazanımının nasıl gerçekleştirildiğidir. Bu durumu açıklama süreci kompleks ve çeşitliliğin yoğun olduğu bir polülasyonu kapsamaması nedeni ile de pratik değildir. Çözümlemeye işlevsellik kazandırabilmek için araştırma durumu daha da özele indirgenerek tanımlanmıştır. Dolayısıyla, temel becerilerin kazanımına ilişkin belirleyicilerinin incelenmesi, 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayıp Eğitim Fakültesini kazanmış genç yetişkinler üzerinden gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. İncelenen durum şu şekildedir: "Temel beceri gelişimine ilişkin yapılandırıcılık temelli 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan ve Kademeler Arası Geçiş sınavında başarı göstererek Eğitim Fakültesinde öğrenci olan 1. sınıf öğretmen adaylarının kendi yaşantılarına dayanan görüşlerine göre temel beceri kazanımlarında etkili olan faktörler nelerdir? "

Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken ölçüt örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknikte, araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş birtakım ölçütlere karşılık gelen tüm durumların incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Katılımcıların belirlenmesindeki ölçütler, 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlamış olma, Eğitim Fakültesini kazanmış olma, 1. Sınıf öğrenci olmaktır. Ölçüt örnekleme ile belirlenen katılımcı sayısının büyüklüğü dikkate alındığında, grubu daraltma amacı ile, uygun örnekleme tekniğinden faydalanılarak, araştırmacının Eğitim Bilimine Giriş dersi kapsamında öğretim sorumluluğunu aldığı grupların incelenmesi kararlaştırılmış ve araştırmanın çalışma grubunu, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Psikolojik Rehberlik ve Danışmanlık bölümlerinde öğrenim gören 66 birinci sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 47'si kadın, 19'u erkek öğrencilerdir. Her bir katılımcı, araştırmaya katılım sırasına göre numaralandırılmıştır ve cinsiyetin baş harfine göre kodlanmıştır. Örneğin 17K (17.sırada katılım gösteren kadın katılımcı) olarak isimleri gizlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın amacı ve soruları kapsamında hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu, Eğitim Programları ve Öğretim alanı uzmanından uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Görüşme formunda, katılımcılara temel beceri tanımlamaları yapılmıştır. Sondaları hazırlanmış toplamda 3 soru görüşme formunda yer almaktadır. Katılımcıların 12 yıllık zorunlu eğitim dönemlerini ve kendi yaşantılarını düşünerek cevap vermeleri istenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler toplanmadan önce katılım sağlamaya yönelik sözlü onam alınmıştır. Katılımcılara, temel beceri kavramları açıklanmış ve görüşme sorularını bu kavramsal açıklamaya göre, kendi yaşantılarını düşünerek cevap vermeleri istenmiştir. Araştırmada, elde edilen verilerin açıklanması ve diğer kavram veya olgularla olan ilişkisini belirleyebilmek amacıyla içerik analizi uygulanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Verilerden elde edilen kodlar kendi aralarında gruplandırılmış ve temalara ayrılmıştır. Her tema doğrudan alıntılar ile desteklemiştir.

Araştırma Etiği

Araştırmanın verileri 2020 yılı öncesi toplanması nedeni ile etik kurul raporu gerekmemektedir.

Bulgular

Araştırmada katılımcılara görüşme formları uygulanmıştır. Her bir soruya verilen yanıtlar ayrı ayrı analiz edilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular a) temel beceri gelişiminde eğitim sisteminin katkısı, b) formal öğretim programları dışında temel beceri gelişimini etkileyen öğelerin neler olduğu ve c) temel becerilerin gelişebilmesi için eğitim sistemine yönelik hangi girişimlerde bulunulması gerektiği açısından incelenmektedir.

Temel Beceri Düzeyinin Gelişiminde Eğitim Sisteminin Katkısına Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların "temel beceri gelişiminde eğitim sisteminin katkısına yönelik düşünceleri nelerdir" sorusuna ilişkin görüşleri incelenmiştir. Katılımcıların temel beceri gelişiminde eğitim sisteminin katkısına yönelik düşünceleri Tablo 1'deki gibidir:

Tablo 1

Temel Beceri Gelişiminde Eğitim Sisteminin Katkısına Yönelik Düşünceleri

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Eğitim sistemi temel beceri gelişiminde katkı sağlıyor	Katkısı var, katkısı olmuştur, çok önemlidir, katkı sağladı, katkısı büyük	12	1E,2K,6K, 15K, 16K,17K, 29K, 34K, 39K, 41K, 46K, 53K
	Katkısı çok az, sınırlı, teoride kalıyor, temel düzeyde, küçük düzeyde, olumsuz yönlü katkı, kısmen, ortam sağladı	12	7K, 18E, 21E, 26E, 31E, 35K, 40K, 47K, 49K, 50E, 56K, 65E
Eğitim sistemi temel beceri gelişiminde katkı sağlamıyor	Katkı sağlamıyor, faydası olacağını sanmıyorum, katkısı yok, faydası yok, gelişmesi için faaliyeti yok	20	3E, 4K, 9E, 12K, 19E, 20E, 23K, 30K, 32E, 37K, 42K, 43K, 44E, 48E, 52K, 55E, 57K, 59K, 62K, 64K
	Ket vuruyor, başarısız, kaybı oldu, beceri gelişmedi	4	27E, 51E, 58K, 63K
Eğitim sistemi temel beceri gelişiminde yeterli değil	Yeterli değil\görmüyorum, yeterince katkısı yok	7	10K, 14K, 22K, 24K, 60K, 61K, 66K
Belirsiz görüş	Katkısı var ya da yok diyemem	3	11K, 13K, 54K
Öğretmen desteği katkı sağlıyor	Eğitim sisteminden ziyade hocalarım destekliyor, öğretmenin bireysel katkısı, büyük rol düşüyor	6	5K, 8E, 25K, 36E,38K, 45K
	Toplam	64	

Araştırmanın birinci problemine yönelik verilen cevaplar iki kategoride incelenmiştir. Bunlar: "Eğitim sisteminin ve öğretmenlerin temel becerilerin gelişimine katkısı "

Araştırmanın birinci sorusuna yönelik 64 öğrenenin görüşleri incelenmiş, 2 öğrenenin görüş belirtmediği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgularda öğrenenler önemli ölçüde eğitim sisteminin beceri gelişimine katkı sağlamadığını (n=20) ve beceri gelişimine engel olduğunu (n=4) belirtmiştir. Ayrıca öğrenenlerin eğitim sisteminde temel beceri gelişimine katkısını değerlendirirken derecelendirmeye eğilim gösterdiğini, yetersiz\az vb. düzeyde katkı sağladığını (n=12) düşünenlerle, katkısının büyük olduğunu (n=12) düşünenlerin eşit sayıda olduğu gözlenmiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında eğitim sisteminin beceri gelişimine katkı sağladığını düşünenler (n=24) ile katkı sağlamadığını (n=24) düşünenler eşittir. Eğitim sisteminin temel beceri gelişimine yeterli olmadığını (n=7) düşünen öğrenenlerin görüşleri eğitim sisteminin katkı sağlamadığını düşünen öğrenenlere (n=24) dahil edildiğinde, öğrenenler genel olarak beceri gelişiminde eğitim sisteminin yetersizliğinden bahsetmektedir. Bu durum eğitim sisteminin beceri gelişimine olan katkısının beceriye göre veya eğitim sistemine bağlı değişkenler açısından değişebileceği şeklinde yorumlanmaktadır. Aşağıda, katılımcıların birinci probleme verdikleri yanıtların gerekçeleri başlıklar halinde sunulmuştur.

Eğitim Sisteminin Temel Beceri Gelişimindeki Katkısına Yönelik Katılımcıların Düşünceleri

Araştırmada eğitim sisteminin temel beceri gelişimine katkısı olduğunu düşünen öğrenenler 23 kişidir. Ancak bazı öğrenenler beceri gelişiminde eğitim sisteminin katkı düzeyinin sınırlılığı açısından

iki gruba ayrılmıştır Öğrenenlerin bir kısmı, beceri gelişimi konusunda eğitim sisteminin katkısını hangi yönde olduğunu şu şekilde ifade etmektedir:

"Eğitim düzeyinin göz ardı edilmez bir katkısı vardır bence. Çünkü aile ortamımızdan sonra kendimizi ifade etme fırsatı bulduğumuz ilk yer okulumuzdur." (2K)

"Eğitim sisteminin katkısı mıdır tartışılır ama benim bu becerileri belli düzeydede olsa kazanabilmemde okulunun sınıfımın ciddi katkısı vardır. Ben sınıfımda benim gibi olmayan ama iyi insan olan o kadar çok insanla karşılaşma ve ortak bir şeyler paylaşma imkânı buldum ki bu gerçekten bana çok şey kattı. Tabi sadece okul değil öğretmenler ve arkadaşlar. Okulumuzun fiziki imkanlarıda iyiydi ama bence asıl önemli olan öğretmen ve öğrenciler arasındaki samimiyetti. Derste yapılan bir sunumun ne demek olduğunu daha sonra anlıyor tabi insan. Her şeyi okula, eğitim sistemine mal etmekte yanlış olur çünkü bazı şeyler ailede öğrenilir." (16K) "...Pasif öğrenciler bana göre başta kendine güveninin eksik olması ve öğretmen ile bir bağ kuramaması nedeniyle kendi fikrini rahatça ifade edemiyor." (17K)

Bir sistem olarak eğitim, kendisini oluşturan tüm parametrelerle etkileşim halindedir. Bu etkileşim, öğrenenin kendini ifade etmesi, sınıf ortamında öğrenen- öğrenen, öğrenen- öğretmen arasında gerçekleşen paylaşım ile ilgilidir. Ayrıca teknik vs. gibi imkanların öğrenenin gelişimindeki rolü oldukça önemlidir. Diğer yandan çağdaş eğitim anlayışına bağlı olarak okul yaşamla iç içedir ve okullarda geçirilen zaman bir çocuğun ailesiyle geçirdiği zamandan daha fazladır. Bu nedenle öğrenenin kendini iyi bir şekilde ifade etmesi, öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla olumlu bağlar geliştirmektedir. Çevresiyle etkileşim kurabilmekte, bilgi, beceri, tutum ve değer kazanmaktadır (Özmen, 2004).

2K, 16K ve 17K tarafından yapılan açıklamaya göre eğitim sistemi sosyalleşme aracı olarak beceri gelişimine katkı sağlamaktadır. Okul ortamında öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğretmen arasındaki paylaşım ve etkileşim, öğrenenin beceri gelişimi konusunda belirleyicidir. Bu belirleyicilik katılımcılar açısından öğrenme ortamında uygulanan programın da rolüne açıklık getirmektedir. Şöyle ki,

"Okulumun değerini şimdi daha iyi anlıyorum. Çünkü sadece ders bakımından çok iyi dersler veren bir yerdin bu yüzden bir liseye göre çok şey kattığını düşünüyorum." (41K)

41K'nın görüşünden hareketle öğrenenin temel beceri kazanımında okul kademelerinin öneminden bahsedilebilir. Bu durum muhtemelen öğrenenin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim alanlarının yaşa bağlı olarak gelişimin farklılaşmasıyla bağlantılıdır. 6K, beceri gelişimine yönelik psikolojik etkilerin yanında temel eğitimde uygulanan programların beceri gelişimi için nasıl uygulandığı, konu içerik bilgisinin ve epistemolojik boyutunun önemine ilişkin görüş bildirmiştir. Bu bulguyu destekler biçimde 15K şunları belirtmiştir:

"...psikoloji dersinde edindiğim bilgilerle kişilerin duygusal durumu ve psikolojisiyle ilgili daha çok sorgulama yeteneği kazandım. Bu benim kendi bölümümle ilgili bir dersti ve ben psikoloji dersi sayesinde bu yeteneğimi kazandım fakat diğer öğrencilere de bu becerileri kazandırmayı amaçlayan ve öğrencilikten sonra da bu becerilerin kullanımını sağlayan derslerin olduğunu düşünüyorum." (15K)

Öğretim sürecinde öğrenenin deneyim sonucu bilişinde yapılandığı bilginin yapısı ve bu bilginin içerik olarak programa nasıl entegre edildiği önemlidir. Örneğin öğrenenlerin öğreneceği bilgi, öğretim uygulamalarında kullanacağı becerilerin gelişimine etki ederken, bir mühendisin öğrendiği bilgi, makinenin sorunsuz çalışabilmesi için makine parçacıklarının ne şekilde birleşeceğiyle ilgili becerilerin gelişimini destekler. Dolayısıyla programların içeriğiyle kazandırılmak istenen disiplinler bilgileri, öğrenenin beceri gelişiminin yönünü belirlemektedir.

Eğitim Sisteminin Temel Beceri Gelişimine Katkı Sağlamadığını Düşünen Katılımcıların Düşünceleri

Öğrenenlerin bazıları eğitim sisteminin beceri gelişimlerine katkı sağlamadığını şu ifadelerle belirtmişlerdir:

"..malumat aktarımından başka bişey vermeyen eğitim sistemimiz diğer becerileri kazandırmakta veya geliştirmekte başarısız." (27E) "...Evet arada farklı durumlar ortaya çıksa da bu becerileri geliştirmek yerine aşağıya çekiyor."(63K)

Öğrenlerin verdiği yanıtlardan hareketle, eğitim sisteminin mevcut durumda alt düzey bilişsel becerileri öğrenenlere kazandırdığını anlaşılmaktadır. Öğrenenin bir bilgiyi olduğu gibi kabul etmesi, yeni bilgilerle önceki bilgilerini sentezleyerek yeni bir bilgi ürünü ortaya koymasına katkı sağlamadığı görülmektedir. Bunun dışında katılımcılardan elde edilen veriler eğitim sisteminin öğrenenleri, temel becerilerinin gelişimi için gerekli öğrenme anlayışlarını teşvik edecek karakter ve süreç sergilemediğini göstermektedir.

"Eğitim sistemi genelde ezberci bir sistem olduğu için sorgulama ve eleştirme becerilerim gelişmedi. Sınav akşamları ezber yapıp sınava girip gayet yüksek notlar alıyorum ancak daha yeni anlıyorum ki bu çok yanlışmış. Hiçbir sorgulama, eleştiri yapamıyordum." (58K)

58K tarafından yapılan açıklamada yüzeysel veya stratejik öğrenme anlayışına yönelik bulgular saptanmış olsa da öğrenenin motivasyonel durumu, hedef, planlama gibi öğrenme aşamaları hakkında bir bulgu olmadığı için kesin bir ayırım yapılması mümkün değildir. Bu aşamada elde edilen verilerde öğrenenin öğrenme sürecinde bilişsel kapasitesinden tam anlamıyla yararlanamadığı görülmektedir.

Öğrenenin temel beceri gelişiminde eğitim sisteminin katkısının olmadığını düşünen 51E'nin belirttiğine göre erken dönem çocukluk eğitiminde öğretmen davranışının sorgulama becerisinin gelişimi üzerinde oldukça önemli olduğu anlaşılmaktadır:

"Bu becerilerimin geliştirilmesine yapılan ilk darbeyi anaokulu yıllarımda yaşadım. Öğretmenimiz bize makasla kartonlar kesmemiz için görev vermişti. Ben karton kesmek yerine oyuncaklarımla oynamıştım. Öğretmenim bunu fark edince ceza olarak beni koridora çıkardı ve elektrikli süpürgeyle temizlik yapan görevlilere bunuda süpürün diyerek ayaklarıma elektrik süpürgesini yöneltmişti. Yaşımın küçük olmasından ötürü elektrikli süpürgeyi çıkardığı sesten ve beni yutmasından çok korkmuştum ve o andan itibaren öğretmenimin söylediği her şeyi elektrik süpürgesi korkusuyla hiç sorgulamadan aynen yerine getirdim." (51E)

51E'nin görüşü değerlendirildiğinde öğrenenin öğretmeninden gördüğü bir yaklaşım sonucunda yaşamış olduğu travmanın, ilerleyen dönemlerde sorgulama becerisinin gelişimini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Öğretmenin tutumu ceza pedagojisi olarak nitelendirilse de öğrenen üzerinde olumsuz bir etki bıraktığı anlaşılmıştır.

Öğrenme sürecinde öğrenen için hazırlanan öğretim etkinlikleri beceri gelişimi açısından önemlidir. Ancak bunun gerçekleştirilmediği, ezberciliğin ön planda olduğu öğrenme ortamlarında öğrenenlerin bazı becerilerinin gelişmediği 20E, 58K ve 59K tarafından ifade edilmiştir. Bu bağlamda 4K ve 59K şu şekilde açıklamalar yapmıştır:

"Girişimcilik adına da hiçbir zaman yeterli katkı sağlanamadı. Kendimizi göstermemiz özgüvenimizin yerine gelmesi için katkı sağlayacak faaliyetler pek olmadı." (59K)
"İleri görüşlü ve kendini geliştiren öğretmenlerin sorgulamaya, eleştirel bakışa katkıları vardır. Fakat eğitim sistemi tam tersine olanı kabul ettirme ve bir kalıba sokup ezber yöntemi çerçevesinde öğretmek niyetindedir. Resim, müzik, beden eğitimi gibi dersler beceri düzeyine olumlu etkide bulunur." (4K)

4K tarafından yapılan açıklamaya göre programın içerik boyutunda yapılacak olan düzenlemeler öğrenenlerin beceri gelişimleri üzerinde önemlidir. Bu bağlamda öğrenenlerin fiziksel efor sarfedebilecekleri, yaratıcılıklarını destekleyen bir ders içeriğinde öğrenenlerin beceri gelişimleri önemli ölçüde desteklenecektir.

"Eğitim sisteminin eleştirel düşünme becerimin geliştirdiğini düşünüyorum ama eğitim sisteminin becerilerimizi geliştirmede yeterli bulmuyorum. Okullarda beceri düzeyimizi geliştirmek yerine

müfredatın belirlediği konular anlatılıyor onun dışına çıkılmıyor. Okuduğum lisede ne yazık ki böyle bir sistem vardı. Şuan üniversite birinci sınıf öğrencisiyim ve burada da beceri geliştirmek adına pek bir faaliyet yok. " (60K)

Temel Beceri Gelişiminde Öğretmen Katkısına Yönelik Katılımcıların Düşünceleri

"Eğitim bir insanın kişiliğinin oluşmasında çok önemlidir. Bir insanı insan yapan öğrendikleri, gördükleri, işittikleri kısacası içinde bulunduğu dünyadır. Ben öğretmen konusunda çok şanslıyım. Çünkü onlar eleştirel bakmamı isteyen öğretmenlerdi. Kendilerini eleştirmemi isteyen inşalardı. Yani şayet okula gitmeseydim ben de at gözlüklerine sahip milyonlarca insanlardan biri olurdu. Empati yapma konusunda resim öğretmenim gerçekten öğretmenlik yaptı. Denk gelmiş olduğum eğitim sistemim gerçekten beni ben yaptı. " (5K)

"Fakat eğitim sisteminin içine öğretmenlerimizi katabiliyorsak, onların katkısını yadsıyamam. Eleştirmeye, sorgulamaya, düşünmeye sürükleyen ve bunların tamamının "okumak" ile gerçekleşeceğine inanan çok değerli öğretmenler tanıdım ve bu yolda ilk adıma okuyarak başladım sonra yazmaya ve sonunda da fikirler üretmeye. " (45K)

"Eğitim sisteminin genel bir katkısından ziyade öğretmenlerimin bireysel katkısından bahsetmeliyim. Eğitim hayatım boyunca karşıma genellikle iyi öğretmenler çıktı. Sistem bana bilgiden başka birşey vermedi. Karşıma çıkan iyi insanlar bilgiyi nasıl işleyeceğimi öğretti." (36E)

"Belki de deseydi ki öğretmen ben bunu anlatıyorum ama bu benim görüşüm farklı düşünen var mı? Ya da 40 dakikalık ders boyunca öğretmen bizleri bir robot yerine koymasaydı. Ayağa sadece tahtada bir soru cevaplamak ya da tahtayı silmek için kalkmasaydım, kim bilir belki şuan beceri düzeyim daha iyi olurdu. Eğitim sisteminde öğretmene büyük roller düştüğü görüşündeyim. " (38K)

5K, 36E, 38K ve 45K'nın görüşleri, temel beceri gelişiminde öğretmenlerin ne kadar önemli olduğunu somut bir şekilde sunmaktadır. Çünkü öğrenenlerin problem çözmeleri için yönlendirici sorular sorma, öğrenenin kendi sonuçlarını elde etmesinde, öğrenenin düşünmesini geliştirmede ve 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini desteklemek için kaynak sağlamada öğretmenlerin önemli bir rolü vardır (Wagner, 2010).

"Olumsuz anlamda bir katkıdan bahsedebilmem mümkün sanırım. İlk önce nedir bu durum? Nasıl halledilebilir? Sorusunu sordururken kendisindeki aksaklıklar yüzünden. Şimdiyse umursamama sebebiyet verdi. Ve şayet eğitim sistemimizin böyle bir amacı varsa... Ki sanmıyorum. Geleneksel Türk öğretisi gibi azarlayarak öğretme, ters psikoloji uygulama gayeleri bile gütmeyen bir sisteminden ne alabilir ve ona ne katabilirsiniz ki? " (18E)

"Çünkü bu zamana kadar karşılaştığım eğitim sistemi öğretmen ağırlıklıydı. Biz öğrencilerin görüşleri çok fazla önemli değildi. Birçok öğretmenimizi asla sorgulayamıyorduk. Sorgulamaya kalktığımızda da işimi senden mi öğreneceğim, sen kim oluyorsun da beni sorguluyorsun gibi tehditvari uyarılar alıyorduk. Bu yönden bizlerin eleştirel düşünme ve sorgulama yeteneğimize hep ket vuruldu. Bu zamana kadar hep öğretmen ne derse doğrudu ve biz de sorgusuz sualsiz kabul etmek zorundaydık. Eleştiriye açık çok az öğretmenle karşılaştım ne yazık ki! " (7K)

Öğrenenlere göre temel beceri gelişimini olumsuz etkileyen faktörler öğretmenler olarak ifade edilmektedir. Ancak eğitim sisteminin bir bütün olarak incelendiğinde 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması hususunda birden fazla parametrenin olumsuz etkisinin olabildiği görülmektedir. Voogt ve Roblin'e (2012) göre öğretmen rolü ve mesleki gelişim ile paydaş vs. faktörlerin programdaki yerinin ve yerlerinin nasıl tanımlandığı tartışmalı bir konudur. Buradaki tanımsızlık öğrenenlerin temel beceri gelişimlerini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Yapılan bir araştırmada bu durum, öğretim programlarında beceri kazanımı için yeterli açıklama ve etkinlik örnekleri bulunmadığı, yaş düzeyine göre içeriğin soyut olması, öğretim uygulamaları için ders süresinin yetersizliği, öğretim materyallerinin yetersizliği ve öğretmenlerin beceri kazandırma konusunda yeterli olmaması nedeniyle öğrenen becerilerinin gelişim gösteremediğini şeklinde açıklanmaktadır (Çelik, 2021).

Öğrenenlerin belirttiği görüşlere göre eğitim sistemi teorik bağlamda çağdaş öğrenme anlayışıyla oluşturulsa da okul ortamında öğretmen odaklı bir uygulama haline geldiği görülmektedir. Bu durum öğrenenin düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan öğretim programlarının uygulamadaki başarısızlığını göstermektedir. Öğretmen eğitiminde düşünce becerilerine ilişkin

derslerin okutulmaması, programlarda bu becerilerin kazandırılması ile ilgili düzenlemelerin olmaması, öğrenenin öğrenme sürecinde merkeze alınmaması ve öğretmenlerin kendilerini geliştirme çabasına yanaşmaması gibi nedenlerle düşünme becerileri öğrenene kazandırılmamaktadır (Gelen, 2002).

Formal Öğretim Programları Dışında Temel Beceri Gelişimi Destekleyen Faktörlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrenenlerin "İfade ettiğiniz beceri düzeyinizin gelişiminde eğitim sisteminin dışında neler, nasıl destek olmuş olabilir?" sorusuna yönelik görüşleri incelenmiştir. Görüşlerden elde edilen veriler kodlanarak temalara ayrılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 2'deki gibidir:

Tablo 2
Temel Beceri Gelişiminde Eğitim Sistemini Dışında Destek Olan Faktörlere İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Aile	Arkadaş	Bireysel	Öğretmen	Çevre	Medya	Sosyal Etkinlikler
			Kendim 4 Kendi çabamla 1 Bizim ellerimizde 1				
	Ailem 31 Annem 8 Babam 9 Ablam 3 Abim 2 Kuzenim 1 Eşim 1 Akraba 1 Dede vs. büyükleri 1 Aile üyeleri 2	Arkadaşım 8 Farklı arkadaş ortamları 1 Arkadaş ortamında 2 Arkadaş çevrem 4 Mahalle arkadaşı 1 Okul arkadaşı 1 Yakın arkadaş 1	Kişilik yapım 1 Doğuştan getirilen yetenekler 1 Becerim 3 Okuyarak, araştırarak 1 Hayatta yaşayarak 1 Kişisel isteğim 1 Kapasitem 1 Yaşadıklarımız 1 Hayat şartları 1 İyi bir gözlemci olmam 1	Eğitim bilimciler 1 Öğretmenler 7 Hocalarım 2 İlkokul öğretmenim 1 İlkokuldaki rehber öğretmenim 1 Dershane öğretmenim 1	Çevre 6 Çevremdeki insanlar 1 Bazı düşünce grupları 1 İdol aldığım kişiler 1	Okuduğum kitaplar 5 Kişisel gelişim yazıları 1 Özgüven yazıları 1 İzlediğim filmler 1	Katılan seminer 2 Kurslar 1 Sosyal aktiviteler 1 Sosyal hayat 1
f	58	18	18	13	9	8	5

Not: Tablo içindeki rakamlar frekans bilgisini sunmaktadır.

Tablo 2'de yer alan kodlar, "aile, arkadaş, bireysel, öğretmen, çevre, medya ve sosyal etkinlikler" olarak temalara ayrılmış, bu temalar üzerinden incelemeler yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrenenlerin eğitim sistemi dışında temel beceri gelişimlerine katkı sağlayan faktör ailedir (n=58). Öğrenenlerin yaptığı detaylı açıklamaya göre aile üyeleri içerisinde beceri gelişimi için en fazla destek olanlar anne (n=8) ve babalardır (n=9). Bu durum öğrenenler tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

"Beceri düzeyimizin gelişmesinde eğitim sistemin dışında en büyük katkıyı ailemiz sağlamıştır. Bunun dışında yakın akraba, mahalledeki arkadaşlarımız, okuldaki arkadaşlarımız kısaca çevremiz etkili olmuştur. Benim en büyük destekçim babam olmuştur. Gerek manevi gerekse maddi olarak her zaman bana destek olmuş ve kendimi geliştirmem için bana sürekli hayat tecrübelerinden örnekler aktarmıştır." (1E)

"Eğitim sisteminin yanında bana en çok katkı sağlayan kesinlikle annem. Okulu mecburen bırakmış olmasına rağmen çok gelişmiş bir anlayışa sahip. Annem hiçbir zaman aldığım düşük notlar için kızmadı. Hatta en çok o bana destek oldu. Kendini benim yerime koyup çalıştığım halde

düşük not aldım ve sen de bana kızdın. Ben zaten kötüyüm sende kızma. Eğer ben sana kızsam böyle hissedersin demişti annem. Evet gerçekten de öyle hissedirdim. Annem özellikle empati konusunda bana çok yardımcı oldu. Empati kadar olmasa da eleştirel düşünme açısından da bir şeyler kazandırdı. Annemin meşhur lafı: “doğru olduğu ne malum.” Evet ben çoğu şeyin yanlış olabileceğiyle büyüdüm.” (5K)

Öğrenme sürecinde aile, öğrenene destek vermenin yanında program geliştirme sürecinde etkili ve önemli roller üstlenmektedir. Bu bağlamda öğrenenin beceri gelişimi için öğrenenle etkili iletişim kurma, çeşitli sosyal aktivitelere yönlendirme, öğrenenin okulda öğrenilenlerin yaşama ilişkisini kurması için önemli bir köprü görevi görmektedir. Ancak öğrenen becerilerinin ebeveynlerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılması (Engin ve Korucuk, 2021; Önür ve Kozikoğlu, 2019) nedeniyle ebeveynlerin sahip olduğu özelliklerin beceri gelişimi açısından önemli olduğu görülmektedir.

Öğrenenler temel beceri gelişiminde kardeş ve kuzen katkısının önemli olduğunu şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Öncelikle bu yönde benim meraklı olmam ve merak duygumu da olumlu yönde yönlendiren babam ve ablam oldu. Ablam kitap okumayı çok seven biri. Benim kendime rol model aldığım kişi de ablam olduğu için onun sayesinde kitaplarla tanıştım ve pek çok bilgiye kitaplar sayesinde ulaştım. Ayrıca babam da tartışma programı izlemeyi çok seven kendini sürekli geliştiren bir model benim için. Her konuda onun bilgisine ulaşabiliyorum ve o da benim bu merak duygumu ateşleyerek araştırmaya yönlendiriyor beni. Araştırma yapınca da beni sorguluyor ve onunla sonunda uzlaştığımız keyifli tartışmalara giriyoruz. Bu yüzden babamla konuşmak ve onunla tartışıp fikirlerini alabilmek adına bolca araştırma yapıyorum. Bu becerileri kazanmam da ailemde babamın ve ablamın desteğini alıyorum.” (7K) “Mesela abim siyasi konularda çok eleştireldir. Bu da beni ilgi duyduğum alanlarda sorgulayıcı ve eleştirel olmaya teşvik etti.” (12K) “Benim iki abim var. Bana her zaman yol gösterirlerdi ama önüme hazır bilgi de sunmazlardı onları araştırmamı bilgiye kısa yoldan ulaşmamı öğretirlerdi.” (10K) “Örnek olarak kuzenim Ali’den bahsedebilirim. Yaptığımız felsefe ve tarih tartışmaları hala aklımda. Bana bilgiyi vermedi hiçbir zaman bilgiyi nasıl işleyeceğimi anlattı.” (36E)

Görüşmelerde elde edilen bulgulardan birisi eş desteğinin temel beceri gelişimindeki rolüne gönderme yapmıştır. Bu durum 47K tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

“Tam bu noktada şunu ifade edebilirim; bilhassa girişimcilik yeteneğimin gelişmesi, özgüvenimin yeniden tazelenmesi konusunda eşimin çok büyük katkıları oldu. Şuan 1.sınıftayım ve 1 buçuk yıllık evliyim. Liseden sonra verdiğim uzun aradan sonra kısa bir hazırlık akabinde bu bölüme yerleşebilmem ve bahsettiğim becerilerimin geç de olsa gelişmesi eşimin manevi desteği ile oldu. Kendimi çok geç tanıdım diyebilirim. Ama bu destek sayesinde tanıdım.” (47K)

Ebeveynlerden sonra ailenin diğer fertlerinin de öğrenenin beceri gelişimine destek sağladığı görülmektedir. Bu durum öğrenenin öğrenme konularına ilgisini yönlendirme, öğrenmeye teşvik etme ve bilişsel becerilerinin aktif hale gelmesine neden olduğunu düşündürmektedir.

Öğrenenlerin beceri gelişimine katkı sağlayan faktörlere ilişkin yaptığı açıklamalarda arkadaş çevresinin (n=18) önemine dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Arkadaşlarımla sohbet ederken her birimiz farklı bireyler söylenmez için çoğu konuda farklı düşüncelerimiz olur bu yüzden bazen onları eleştiririm bazende bu durum empati yapmamı sağlıyor.” (25K) “Tabi yakın arkadaşlarımla etkisini de göz ardı edemem. Örneğin bu yıl topluluklara üye olmam konusunda ev arkadaşımın etkisi var. Kendimi geliştirmem konusunda bir şeyler yapmam gerektiğini söyledi ve benimde böyle bir niyetimin olması sebebiyle önerisini dikkat ettim.” (41K)

Öğrenenlerin beceri gelişimine katkı sağlayan faktörlere ilişkin yaptığı açıklamalarda bireysel çaba, kişilik özellikleri ve kişisel deneyimlerin (n=18) önemine dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Örneğin; aile üyelerimin sayısının gerekenden az olması (yetim olma) ve ilgisizlikleri neticesinde önce dibe vurup şimdi tabiri caizse küllerimden yeniden doğma aşamasındayım. Doğuştan getirdiğim yetenekler (zeka) önemli ölçüde rol oynamıştır. Ancak tüm bunların dışında alışıla gelmiş bir becerilerim mentalizm (zihin yönlendirme), telkin, manipülasyon, davranış taklidi (toplumda yer edinebilmek için)) sayesinde bu seviyeye ulaştım.” (65E)

“Ama en büyük etkinin kendi kişisel isteğim olduğunu düşünüyorum.” (45K) “Kendimden başkasının buna herhangi bir katkı sağladığını söylememem. İşin içine insanın kendisi girince, ne katkım olmuş olabilir kendime sorusuna bir türlü cevap bulamıyor. Kendimi bir kişilik soyutlanmış olarak görmem ve bunu ‘neden hiçbir insani kişilik?’ üzerime yakışmıyor diye sorgulamamdan ileri gelmiş olabilir.” (18E) “Bu konudaki becerilerimin biraz olsun gelişmesinde...benim iyi bir gözlemci olmamın etkisi vardır.” (61K) “Bence kendi kişisel kapasitem ya da becerimin etkisi büyük. Hayatımda bu zamana kadar hep takdir edilen bir öğrenciydim. Bu da özgüvenimi yükselttiği için sınıfta sürekli söz alan biriydim. Sorgulamak ve eleştirel düşünmek cesaret gerektiren bir şeydir. Ben bu cesareti kendimde hep buldum.” (48E) “Ben kazandığım bu becerileri eğitim sistemiyle değil de...hayatta yaşayarak bir şeyler öğrendim sanırım.” (38K)

Teknolojinin gelişimi ile birlikte öğrenenin ilişkili olduğu bütün ortamların bir öğrenme ortamı olabildiği anlayışı gelişmiştir. Bu nedenle öğrenenin öğrenme yönelik kişisel çabası, ilgisi, yetenekleri, içsel-dışsal motivasyonu öğrenme sürecinin yönünü ve dolayısıyla geliştirilecek becerileri de şekillendirmektedir. Öğrenenin bu süreçte öğrenmesinin devamlılığını sağlayan belki de en büyük faktör öğrenenin takdir edilmesi veya takdir edilme hazzını bir şekilde yaşamasıdır. Yaşadığı haz ile birlikte öğrenen beceri kazanmanın yanında sahip olduğu becerileri farklı alanlara transfer edebilmektedir. Bu bağlamda motivasyonun beceri transferi ile ilişkisi alanyazınında desteklenmektedir (Joo, Joung ve Son, 2014).

Bulgularda öğrenenlerin beceri gelişiminde öğretmen (n=13) faktörünü ele aldığı gözlenmiştir. Bu durum öğrenenler tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

“Ezberci ve otoriter eğitimin içinde de olsa kendini geliştiren, sorgulayan bir tarih öğretmenim vardı. Bu düzeyleri geliştirmemde çok yardımcı olmuştur. İdealleri ve fikirleri her zaman bizi araştırmaya ve eleştirmeye yöneltmiştir.” (33K) “...İlkokul öğretmenim beni her konuda daha iyisini yapabilmem için çok küçük yaşlarda motive etmeye başlamıştı...” (28K) “Formal eğitime çok bağlı kalmak istemeyen öğretmenlerimin katkısı olduğunu düşünüyorum.” (39K)

Öğrenenlere göre beceri gelişiminde etkili olan faktörlere ilişkin bulgularda çevre (n=9) faktörü etkilidir. Bu durum öğrenenler açısından şu şekilde açıklanmaktadır:

“En temel etken olarak gördüğüm şey dünyaya geldiğimde içinde bulunduğum hayat şartları ve çevredir bunların insan üstündeki etkisini yüksek buluyorum...” (54K) “Etrafımdaki insanların davranışları ve düşünce yapıları da bu yeteneklerimin gelişmesinde çok etkili oldu. Çünkü herkesin birbirinden farklı bir düşünce yapısı var ve benim de o düşünce ve davranışlardan etkilenmemem için sorgulamam gerektiğini, onların neden o düşüncelere sahip oldukları konusunda eleştirel düşünmem ve empati kurmam gerektiğini fark ettim. Ve böylece bu konularda kendimi geliştirmeye çalıştım.” (15K)

Öğrenenlerin beceri gelişiminde etkili olan faktörler arasında medya ve katılınan sosyal etkinlikler de yer almaktadır. Bu durum şu şekilde ifade edilmektedir:

“Okuduğum kitapların ve izlediğim filmlerin bu konuda çok fazla etkisi olduğunu görüyorum. Örneğin bir kitapta beni çok etkileyen bir cümle oluyor ve ben bu cümleyi yaşamımın her alanında kullanmaya çalışıyorum.” (15K)

Öğrenenlerin temel beceri gelişimlerinde dezavantajlı grupların görüşleri toplumun tüm kesimlerinin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Araştırma bulgularında köy okulunda eğitim

görmüş 55K, kendi açısından beceri gelişimi destekleyen tek kaynak olarak okulu gördüğünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Ben kendim köy hayatı yaşadığından dolayı pek çevrenin etkisi olduğu söylenmez sadece hayatımızda okuldan başka bir düzeyden bilgi kaynağı bulunmamaktadır.”* (55K)

Becerinin gelişimi için gerekli olan bilgiyi mevcut düzendeki otoriteden alan bir toplumda epistemik baskının etki alanı geniştir. Öğrenenlerin görüşlerine göre aile, öğretmen, çevredeki insanların önerileri, izlenilen film veya okunulan bir kitap veya okulun kendisi öğrenenin bilgi edinme sürecini sınırlayan bir otorite konumundadır. Oysa çağdaş öğrenme anlayışına kaynaklık eden görüşler dikkate alındığında öğrenenin bilgiyi herhangi bir otoriteye başvurmadan, kendine özgü ilgi, merak, beceri ve yetenekleriyle elde etmesi gerekmektedir. Bilişsel olarak otoriteye itaat etmekten ziyade eleştirel karmaşa bilişine bağlı olarak, hangi varsayımların kendi içlerinde meydana geldiğini ve hangi varsayımların diğer analistlerin üst düzey düşünmeye dair versiyonları olduklarını anlamak için içgörülerinden yararlanılmaktadır (Kincheloe, 2018).

Temel Beceri Düzeyinin Gelişiminde Eğitim Sisteminde Yapılması Gereken Girişimlere Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğrenenlerin *“Temel becerilerin gelişebilmesi için eğitim sistemine yönelik hangi girişimlerde bulunulmalıdır?”* sorusuna ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bulgular, *eğitim sistemi, öğrenme ortamı, öğrenme süreci, öğrenen, öğretmen, değerlendirme, alternatif eğitim ve olumsuz görüş bildirenler* olarak temalandırılmıştır. Öğrenenlere göre eğitim sistemi içerisinde iyileştirilmesi ve geliştirilmesi gereken noktalar çağdaş eğitim anlayışının gereklilikleriyle paralellik göstermektedir. Eğitim sistemine yönelik genel bir görüş bildirenlerin önerileri şu şekildedir:

“...öğretmen ağırlıklı sistemden vazgeçilmeli.” (7K), *“tartışmaya açık ve her türlü eleştiriyi kabul eden bir eğitim olmalıdır. Girişimlerimizin önu açılmalı...”*. (21E), *“Sistem bilgilerin sadece teoride öğretilmesinden vazgeçerek pratikte de neler yapılabileceğine bir göz atmalı.”* (27E), *“...gerçek anlamda öğrenci merkezli olmasını, özgür düşünce ortamını bizlere daha çok hissettirmesini temenni ediyorum.”* (28K), *“...düşünen ve merak eden bireyler yetiştirmeyi amaçlamalıdır.”* (30K ve 62K), *“...Bilgiyi nasıl bulmaları gerektiğini ve bilgiyi bulduktan sonra nasıl kullanmaları gerektiğini anlatsınlar”*. (36E)

Öğrenenlerin, eğitim sistemine yönelik önerilerini derinleştirirken öğrenme süreci ve öğretim ortamına ilişkin önerileri şu şekildedir:

“...küçük sınıflar olmalı öğretmen odaklı olmaktansa bireyi temel alan her öğrencinin yeteneğini geliştirebileceği kendini sergileyebileceği bir ortam oluşturulmalıdır.” (14K), *“İnsanlarla daha çok iletişimde olabileceğim bir ortamda bulunmak, gözlem yapmama fırsat sunan bir ortam olsa...”* (15K), *“Öğrenci için sadece okul değil iyi ve kötü birçok mekânda olmalı.”* (37K), *“...özgür bir sınıf ortamı olmalı.”* (51E), *“Sınıf ortamında not korkusunun tamamen kalkması ve özgür bir düşünce ortamının oluşması gerekiyor.”* (66K), *“Her yer çocuğun eğitim sahası olmalı.”* (26E)

Öğrenenlerin görüşlerine göre temel becerilerinin gelişimini destekleyecek öğrenme ortamında mekânsal farklılığın yanında düşünsel olarak öğrenenin özgür olabilmesi sağlanmalıdır. Ellis'in (2012) yaptığı çalışmada öğrenenin yaşam ve kariyer becerilerinin gelişimi için sınıf ve okul ortamının öğrenenin bağımsız olabileceği, liderlik, iletişim, çevreokuryazarlığı gibi günlük rutin faaliyetlerini sergileyebileceği, açık ve yapılandırılmış bir alanın gereklilik olduğu ifade edilmiştir. Öğrenme ortamlarında öğrenen, öğretmen ve teknolojiyle etkileşim halindedir ve bu bileşenlere bağlı etkinlikleri içeren esnek bir öğrenme ortamı öğrenenin beceri gelişimi için önemlidir (Trilling ve Fadell, 2009).

Öğrenenlerin önerileri doğrultusunda öğrenme sürecine ilişkin birtakım düzenlemeler getirilmelidir. 12K, 34K ve 53K'ya göre öğrenenlerin öğrenme sürecinde aktif olması, derslerin ve programların bu doğrultuda düzenlenmesi, kitaplara bağımlı kalınmamalıdır. 7K'ya göre *“Ders ile ilgili ön bilgi verilip geri kalan kısmı öğrencinin tamamlaması beklenerek öğrenciler araştırma*

yapmaya yönlendirilmeli. Öğrencilere problemler yönlendirilerek çözüm üretmeleri beklenmeli, olumlu tutum ve davranışları takdir edilerek desteklenmeli.”

Öğrenenin öğrenme sürecinde karşılaştığı problemlere çözüm üretme çabası birtakım becerilerinin harekete geçmesine neden olmaktadır. Şöyle ki probleme dayandırılmış bir öğrenmede kötü yapılandırılmış bir problemi öğrenenin çözmesini sağlarken öğrenen öğrenmeye yönelik hedef ve stratejileri kendi kendine kazanmakta, üst düzey düşünme becerilerini geliştirip uygulamakta ve yaşam boyunca öğrenme çabasını gerçekleştirmek için bu becerilerden yararlanmaktadır (Hmelo ve Ferrari, 1997).

Öğretmen adaylarının önerilerine göre temel beceri gelişimini destekleyecek öğretim uygulamaları ve etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

“Derslerde etkinlikler, aktif olma durumu arttırılırsa beceri düzeyi daha fazla artabilir.” (39)
“Öğrencileri sürekli uygulama yapmaya itmeliyiz.” (48E). *“Anlatılacak konuya ilişkin geziler olmalı, müzik beden resim gibi derslerin içi doldurulmalı.” (25K)* *“Girişkenlik ile ilgili çeşitli etkinlikler...” (17K)* *“Görsel etkinliklere biraz daha ağırlık verilebilir.” (19E).* *“...görsel kiminin işitsel düzeyde olduğu düşünülürse bunlara göre sosyal aktıveler geliştirilebilir.” (20E)*
“Öğrencilerin daha aktif olduğu ve kendini ifade edebilecek bir platformun oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.” (41K) *“Okullarda öğrencilerin girişimciliklerini ve özgüvenlerini arttıracak faaliyetler düzenlenmeli. Sunumlar hazırlanmalı. Grup çalışmaları yaptırılarak empati de geliştirilebilir. Grupta öğrenci kendini grup arkadaşları yerine koyacaktır. Birlikte araştırma yapmayı öğrenecektir.” (59)*

Bulgulara göre öğrenenlerin temel beceri gelişimini destekleyecek alternatif öğretim uygulamaları, öğrenme sürecinde öğrenenin etkin olmasını sağlamalı, gerçek yaşamla okul ortamı arasında bağ kurabilecek özellikte olmalıdır. Savell, Twohig ve Rachford (1986), öğrenenin temel düşünce ilkelerini belirleme ve bunların kullanımıyla ilgili olarak, öğrenenin kendi öğrenmesini takip etmesine aracılık etmesi için tasarlanmış alıştırmalar, alıştırmaların ilkeleri ile öğrenen ilgisine bağlı konular arasında ilişki kurulan bir dizi eğitimin uygulanması gerekliliğini tartışmıştır. Bu durumda öğretmen rehber rolü üstlenmiştir ve mevcut araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Temel beceri gelişimine ilişkin öğrenenin öneminden de bahsedilmiştir. Örneğin öğrenenin merak duygusu (11K ve 13K), ilgi alanının dikkate alınması (53K), özgüven eksikliğinin giderilmesi (45K) ve öğrenenin kapasitesi ve becerileri doğrultusunda geliştirmenin gerekliliğinden (48E) bahsedilmiştir. Ayrıca *“öğrencilere bilgi aktarırken hiçbir zaman not kaygısı yönünden öğrenciler tedirgin edilmemelidir.” (51K)* şeklinde öğrenenin psikolojilerinin dikkate alınması gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Öğrenenlerin temel beceri gelişimine ilişkin değindiği konulardan birisi de öğretmenlerdir. 45K, öğretmenlerin tavırlarına değinirken 56K, *“Öğretmenlerimiz düşüncelerimizi söyletmekten korkutmamalılar, kendilerini bizim üstümüzde bir otorite olarak görmemeliler, ders işleyiş şekilleri monoton olmamalı.” (56K)* şeklinde görüş bildirmiştir. Diğer öğrenenler öğretmenin rolünün önemli olduğunu şu şekilde açıklamıştır: *“Öğretmenin her şeyi bilen kişi konumundan kendimizi geliştirebilmemiz için bize yardımcı olan kişi konumuna geçmesi gerekiyor.” (66K)* *“öğretmen onlar için baskı ve otorite figürü değil onlar için teşvik edici olmalıdır.” (63K)*

Yapılan açıklamalar doğrultusunda öğretmenlerin öğrenen karşı tavır ve tutumlarının temel becerilerin gelişiminde önemli bir rol oynadığı anlaşılmıştır. Öğretmenin öğrenen tavır ve davranış şeklinin önemli olduğu şu şekilde açıklanmıştır:

“İlkokul öğretiminin tüm diğer okullardan daha iyi bir eğitim vermesi gerekir çünkü çocuk burada kendinin farkında olmaya başlıyor birey olma yolunu burada atıyor öğrenciyi susturup öğretmen çok konuşursa her şeyi öğretmen bilirse dediklerimizden öteye gidilmez öğretmenlerin çocuklara daha çok söz hakkı vermesi gerekir sert mizaç yerine güler yüz etkili olmalı.” (61)

Çağdaş eğitim anlayışı doğrultusunda öğretmenlerin öğrenenin kompleks bilgi ve becerilerde uzmanlaşmasını sağlamak için tanılama, bilgiyi düzenleme ve birtakım becerilere sahip koçlar olması gerekmektedir (Darling-Hammond, 2006). Öğrenenlerin bu görüşleri, öğretmen yetiştirme programlarının beceri gelişimi konusundaki rolüne dikkat çekmektedir.

Öğretmenin öğrenme sürecinde neler yapabileceğine ilişkin bir başka görüş de şu şekilde ifade edilmiştir: “...bir bilmece veya zeka sorusu sorarak onları düşünmeye problem çözmeye yöneltebilir.” (9E). Bu görüş, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretim sürecinde öğrenenin düşünme becerisinin gelişimi için hazırladıkları soruların niteliğini vurgulamaktadır. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin bilgi düzeyinde sorular sorduğu (Baysen,2006), bir sınıfta öğretmenin sorduğu soruların analizi sonucunda öğretmenin ağırlıklı olarak alt biliş düzeyinde sorular sorduğu tespit edilmiştir (Doğanay ve Yüce, 2010). Bu durum öğretmenlerin öğrenenin düşünme becerilerini geliştirmesi için belirlediği sorularda mesleki becerilerini etkin kullanmadığını göstermektedir.

Temel beceri gelişimine ilişkin önerilerinde alternatif eğitim uygulamalarına da yer verilmiştir:

“Bir yazarlık okulu gibi eğitim verilmeli...” (23K), “...uygulamalı, öğrenci odaklı eğitim verilmeli.” (14K), “Kardeş okul projeleri devam ettirilmeli.” (53K), “...tiyatro bir topluluk veya bir kuruma üye olmak...” (24K) “Öğretmenin kılavuz olduğu, öğrencilere araştırmaları, sorgulamaları, kendini rahat ifade edebildikleri ortam sağlandığı bir eğitim modeli.” (33K), “Yaparak, yaşayarak öğrenme modeline dayandırılmış, tecrübeleri ön planda tutan bir sistem benim için yararlı olabilir.” (47K)

Araştırma bulgularına göre, öğrenenin temel becerilerinin gelişiminde resmi programın yanında alternatif programlarının ve eğitimlerin uygulanması gerekmektedir. Benzer bulgular Erten (2020) tarafından yapılan araştırmada mevcuttur. Öğrenenin beceri gelişimi konusunda alternatif eğitim uygulamalarının öneminin yanında öğrenenin yaşam boyu öğrenme deneyimini sürdürmesi için öğretmen tarafından yönlendirilebilir. Şöyle ki öğrenenin kendi isteğiyle bavurabileceği, yaygın eğitim gibi alternatif eğitim uygulamaları veya okul dışı etkinlikler, hem öğrenenin öğrenme konusunda karar verme becerisinin gelişimine hem de farklı sosyal çevrelerle etkileşime geçerek sosyal vb. becerilerinin gelişimine olanak sağlamaktadır.

Araştırma bulguları öğrenenlerin yapılandırmacı eğitim felsefesine odaklı öğrenme yaşantısını deneyimlediklerinde temel becerilerinin gelişebileceğini belirtmektedir. Ancak 18E, 31E ve 65E, eğitim sisteminin mevcut durumundan dolayı öğrenenin beceri gelişiminde herhangi bir değişimin olmayacağını düşünmektedir. Bu nedenle öğrenenlerin ufak bir kısmı (n=3) beceri gelişimi için eğitim sisteminin katkısına yönelik olumsuz inanca sahiptir ve olumsuz tutum sergilemektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

21. yüzyıla ait becerilerin kazandırılması, eğitim sistemini bütüncül olarak ilgilendiren bir durumdur. Gereken becerilerin kazandırılması için eğitim sistemine ait bütün bileşenlerin zihinsel dönüşüm gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Cansoy, 2018). Araştırmanın bulguları sistemde olması gereken dönüşümlerin nasıl olması gerektiğine yönelik görüşler sunmaktadır. Bunlar eğitim sistemi, ders içeriği, öğretim yöntem ve teknikleri, öğrenme ortamları, öğretmen, öğrenen, okul iklimi gibi konularla ilgilidir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrenenin beceri gelişimini destekleyici faktörler çeşitlilik göstermektedir. Öğrenenin kendi kişilik özelliği, aile, okul ve çevre desteği, öğretim programlarının yapısı ve okul ortamlarının taşıdığı özellikler beceri gelişimi konusunda oldukça önemlidir. Özellikle bazı öğrenenlerin anne ve baba desteği ile beceri gelişimlerinin desteklendiğini belirtmesi ebeveynlerin öğrenim, sosyo ekonomik düzey gibi özelliklerinin ne düzeyde olduğunu sorgulanmasına neden olmuştur. Çünkü yapılan bir araştırmaya göre öğrenenin problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri babanın eğitim düzeyine göre farklılık gösterebilmektedir (Engin ve

Korucuk, 2021). Diğer yandan öğrenenin kararlı olması, öğreneni destekleyen bir okul ve çeşitli 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine odaklanılmış öğretim uygulamalarının birleşimiyle öğrenen, öğrenme topluluklarına katılım göstermekte ve kendi öğrenimini ve kariyer sürecini ilerletmek için çeşitli imkanlarla karşılaşabilmektedir (Trilling ve Fadell, 2009).

Öğrenenin görüşlerine göre beceri gelişiminde öğretmenlerin önemli etkisi vardır. Bu bağlamda öğretmenlerin duyuşsal özelliklerini geliştirmeli ve öğretmen yetiştirme programlarının öğretmenlerin öğrenme ve öğretim becerisini destekleyecek niteliğe dönüştürülmesi gereklidir. Alanyazımında öğretmen eğitimi tartışmalı bir konu olsa da Beyer (1984), öğrenenin beceri kazanımında yaşanan başarısızlığını, öğretmenin neyi öğretmeyi seçtiği ve bu bağlamda zamanını nasıl kullandığıyla ilişkilendirmektedir. Yani öğretmenlerin kendi aralarında hangi düşünme becerilerini öğretmeleri gerektiği konusunda anlaşamamaları, eğitimciler ve materyal tasarımcıların öğretilmek istenen beceri düzeyini tanımlayamamaları, öğretmenlerin düşünme becerilerinin gelişimi konusunda en verimli öğretim türünü uygulayamamaları, sınıf düzeyine göre çok fazla becerinin tek seferde öğrenene kazandırılma çabası ve başarı testlerinin düşünme becerilerinin gelişimi için engelleyici olması nedeniyle öğrenene beceri kazandırılmasında başarısızlık yaşanmaktadır (Beyer, 1984). Dolayısıyla bu faktörlerin beceri gelişimi konusunda sağladığı avantaj veya dezavantajlar incelenmelidir.

Araştırma bulgularında dikkati çeken konu öğrenme çevresine ilişkin önerilerdir. Öğrenenlerin öğrenme sürecinde aktif olabileceği ve bilişsel becerilerini etkin kullanabileceği öğrenme çevresine sahip olma isteği vardır. Bu bağlamda öğrenenin konu içerik bilgisini derinleştirmelerine olanak sağlayabileceği ve 21. yüzyıl becerilerini uygulamalarına olanak sağlayan bir öğretim uygulamalarının olduğu bir öğrenme ortamının varlığı mümkündür (Ah-Nam ve Osman, 2017). Bu ortamlar genelde işbirliği içinde öğrenenlerin araştırma yapmalarına olanak sağlayan, fikirlerini özgürce ifade etmelerini destekleyen ortamlardır. Böyle bir ortamda öğrenen bilginin yanında öğrenenin beceri kazanmasına olanak sağlamaktadır.

Öğrenenin beceri gelişimini desteklemek için öğrenenin yaparak yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi, okul dışı öğretim etkinliklerine dahil edilmesi gerekmektedir. Okul dışında yapılan etkinlikler öğrenenin doğrudan öğrenme yaşantısını deneyimlemesini sağlarken 21. yüzyıl becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Bodur ve Yıldırım, 2018; Genç, Albayrak ve Söğüt, 2019; Seyhan, 2020).

Sonuç olarak öğrenenin 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde eğitim sisteminin sınırlı etkisi vardır ve bu durum öğrenenlere göre öğretmen ve öğrenme sürecindeki uygulamaların etkililiği ile iyileştirilebilir. Ayrıca öğrenenlerin beceri gelişimine katkı sağlayan etkenler arasında aile, arkadaş çevresi, öğrenenin özellikleri, öğretmenler, medya yer almaktadır. Öğrenenin 21. yüzyıl becerilerini kazanmada bu faktörlerin dikkate alınarak öğretim sürecinin şekillendirilmesi, araştırmaların bu faktörlere bağlı parametreler çerçevesinde derinleştirilmesi önerilmektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Birinci yazar %40, ikinci yazar %30, üçüncü yazar %30 katkı oranına sahiptir.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Ackermann, E. (2001). Piaget's constructivism, Papert's constructionism: What's the difference. *Future of learning group publication*, 5(3), 438.

- Ah-Nam, L. and Osman, K. (2017). Developing 21st century skills through a constructivist-constructionist learning environment. *K-12 STEM Education*, 3(2), 205-216.
- Alkın-Şahin, S. ve Tunca, N. (2013). Düşünme becerileri ve düşünmeyi destekleyen sınıf ortamı/öğretmen davranışları. G. Ekici ve M. Güven (Ed.) *Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri* içinde (ss. 391-426). Ankara: Pegem Akademi.
- Ananiadou, K. and Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. *OECD Education Working Papers, No. 41, OECD Publishing* Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/218525261154>
- Baysen, E. (2006). Öğretmenlerin sınıfta sordukları sorular ile öğrencilerin bu sorulara verdikleri cevapların düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 21-28
- Beyer, B.K. (1984). Improving thinking skills- Defining the problem. *The Phi Delta Kappan*, 65 (7), pp. 486-490.
- Bodner, G. M. (1986). Constructivism: A theory of knowledge. *Journal of chemical education*, 63(10), 873.
- Bodur, Z., ve Yıldırım, M. (2018). Sınıf dışı etkinliklerinin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ve bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 47(47), 125-140.
- Bozkurt, F. (2020). 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 34-64.
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.
- Costa, A. L. (1991). Teacher behaviors that enable student thinking. In A.L. Costa (Ed.) *Developing minds: A resource book for teaching thinking* (pp.194-206). Alexandria, Virginia: ASCD.
- Çelik, Y. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Bazı Becerilerin Kazandırılmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 733-765.
- Darling-Hammond, L. (2006). *Powerful teacher education: Lessons from exemplary programs*. Jossey-Bass Wiley Imprint.
- Doğanay, A. ve Yüce, S. G. (2010). Öğrencilerin düşünme becerilerinin geliştirilmesinde rehberli yardım: Bir öğretmenin sözel ifadelerinin analizine ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 185-214.
- Ellis, D. L. (2012). *A new generation: A new model of education in the 21 st century*. University of Southern California.
- Engin, A. O. ve Korucuk, M. (2021). Öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(2), 1081-1119.
- Erten, P. (2020). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 33-64.
- Gelen, İ. (2002). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10).

- Genç, M., Albayrak, S., ve Söğüt, S. (2019). Fen bilimleri öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin görüşleri. Paper presented at the International Congress on Education, June 19-22.
- Gutek, G.L. (2014). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar* (Çev. Nesrin Kale). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Hmelo, C. E. and Ferrari, M. (1997). The problem-based learning tutorial: Cultivating higher order thinking skills. *Journal for the Education of the Gifted*, 20(4), 401-422.
- Johnson, T. W. and Reed, R. F. (2014). *Philosophical documents in education* (4th ed.). 97-98. Pearson.
- Joo, Y. J., Joung, S. and Son, H. S. (2014). Structural relationships among effective factors on e-learners' motivation for skill transfer. *Computers in Human Behavior*, 32, 335-342.
- Kaufman, K. J. (2013). 21 ways to 21st century skills: why students need them and ideas for practical implementation. *Kappa Delta Pi Record*, 49(2), 78-83.
- Kincheloe, J.L. (2018). *Eleştirel pedagoji* (Çev. Kemal İnal). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Kylonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments, May 7-8.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative research: Airy fairy or fundamental. *The qualitative report*, 8(1), 100-103.
- Larson, L. C. and Miller, T. N. (2011). 21st century skills: Prepare students for the future. *Kappa Delta Pi Record*, 47(3), 121-123.
- Lodico, M.G. and Spaulding, D.T. (2006). *Methods in educational research: From theory and practice* (1th Ed.) (pp. 269). United States: Jossey-Bass.
- Lourenço, O. (2012). Piaget and Vygotsky: Many resemblances, and a crucial difference. *New ideas in psychology*, 30(3), 281-295.
- Mayer, R. E. (1999). Designing instruction for constructivist learning. C.M. Reigeluth (Ed.), *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory* in (pp. 141-159). USA: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- National Research Council. (2012). *Education for life and work: Developing transferable knowledge and skills in the 21st century*. National Academies Press. 20.10.2021 tarihinde <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=LCJtBAAAQBAJ&oiid%20Margaret%20L.%20Hilton%20Editors.%20Board%20on%20T&f=false> adresinden erişim sağlanmıştır.
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). (2018). The future of education and skills: Education 2030. *OECD Education Working Papers*.
- Önür, Z. ve Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 627-648. Doi: 10.24315/tred.528501.

- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 100-111.
- Papert, S. (1990). *Mindstorms children, computers and powerful ideas* (2th edt.). BasicBooks.
- Piaget, J. (1967). *Six psychological studies*. Vintage: New York.
- Savell, J. M., Twohig, P. T. and Rachford, D. L. (1986). Empirical status of Feuerstein's "Instrumental Enrichment"(FIE) technique as a method of teaching thinking skills. *Review of Educational Research*, 56(4), 381-409.
- Seyhan, A. (2020). Öğretmen adaylarına göre sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenmenin etkililiği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(3), 27-51.
- Silva, E. (2009). Measuring skills for 21st-century learning. *Phi delta kappan*, 90(9), 630-634.
- Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley & Sons.
- Voogt, J. and Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of curriculum studies*, 44(3), 299-321.
- Vygotsky, L. S. (1987). The Collected Works. Vol. 1. Problems of general psychology. Ed., Robert W. Rieber and Aaron S. Carton. Trans., Norris Minick. New York: Plenum Press. and *Masculinity*, 2004-2008.
- Wagner, T. (2010). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it*. 3.11.2021 tarihinde books.google.com.tr/books?hl=tr&lr adresinden erişim sağlanmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Ed). Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended Abstract Introduction

For a learner who adapts learning to his/her own life, there is more than one method of structuring knowledge in the mind. These methods are related to the strategies developed by the individual or the acquisition of factors related to the social environment. Therefore, it is necessary to examine the development of skills related to cognitive structures.

The learner internalizes the information obtained as a result of their experiences through their cognitive structures. The knowledge gained in this process is constantly evolving and changing. The knowledge is synthesized with the individual effort of the learner or the new information obtained from the environment. In this process, cognitive processes operate and cognitive skills are activated. Skills gain functionality as a result of integrating them into the curriculum with activities to be carried out in the classroom and school environment (Kaufman, 2013; Larson & Miller, 2011). In other words, skills should be gained to the learner through systematic teaching practices prepared for the learner. With the 12-year compulsory education in Turkey, it is aimed to develop the basic skills of the learners. However, although they are included in the curriculum, 21st century skills cannot be employed in the teaching process (Bozkurt, 2021). In addition, there are limitations in basic skill acquisition of learners who have completed 12 years of compulsory education. At this point, the question of which determinants are active in the acquisition or failure of basic skills comes to the fore.

This study examines the factors that explain the development of basic skills (inquiry, critical thinking, problem solving, empathy and entrepreneurship) according to the views of young adults who have completed 12 years of compulsory education. In the research, the scope of the concept of basic skill is defined with a conceptualization that includes the skills of questioning, critical thinking, problem solving, empathy and entrepreneurship. It has been tried to determine the factors that are effective in the development of these skills within the framework of formal and informal education. The research questions are as follows:

1. What is the contribution of the formal education system to the development of basic skills?
2. What are the factors that affect basic skill development apart from formal education programs?
3. What initiatives should be taken towards the education system in order to develop basic skills?

Method

The case study method, which is one of the qualitative research designs, was used in the research. The case examined is as follows: "What are the factors that affect the basic skill acquisition of the first-year teacher candidates, who have completed their 12-year compulsory education on the basis of constructivism regarding basic skill development and became a student at the Faculty of Education by succeeding in the Transition Between Levels exam, according to their own experiences?"

The study group was determined by criterion sampling technique. 66 pre-service teachers in Turkish, Social Studies and Psychological Guidance and Counseling departments of a faculty of education of a state university participated in the research. 47 of them are female and 19 of them are male students. Each participant was numbered according to the order of participation in the research and was coded according to the first letter of the gender (e.g. 17F). A semi-structured interview form was used in the research. The interview form, which consists of open-ended questions prepared within the scope of the purpose and questions of the research, was prepared by taking expert opinion from the Curriculum and Instruction specialist. In the interview form, basic skill definitions were made to the participants. A total of 3 questions, the probes of which were prepared, are included in the interview form. Participants were asked to respond by considering their 12-year compulsory education period and their own experiences. The data were analyzed by content analysis. The codes obtained from the data were grouped among themselves and divided into themes.

Findings

According to the research findings, those who think that the education system contributes to skill development and those who think that it does not come to the fore. The rate of those who think that the education system does not contribute to skill development is higher. Most of the learners think that they cannot acquire basic skills adequately due to the rote structure of the education system and the professional competence of the teacher. Learners, who think that the education system contributes to the skill development of the learner, talked about the importance of teachers, interaction in the school environment and individual characteristics.

According to learners, factors that support skill development other than curriculum are family, friends, individuals, teachers, environment, media and social activities, respectively. This shows that the learner's "close environment" has an important contribution to skill development. However, the fact that learners in disadvantaged areas cannot find any source of information other than school causes the learner not to act in line with his own interest and to obey an epistemic authority.

One of his suggestions for the initiatives to be made in the education system for the development of the basic skill level of the learners is the necessity of revision of the education system. In addition, suggestions have been developed for learners to encounter alternative activities, teaching methods and techniques in the learning process, to have positive attitudes and attitudes towards the learners, to ask the learners about high-level thinking skills, and to organize the classroom environments in the learners education system.

Conclusion, Discussion and Recommendations

The acquisition of 21st century skills is a situation that concerns not only the learner but the whole system holistically. The findings of the research present views on how the transformations that should be in the system should be. These are related to issues such as the education system, course content, teaching methods and techniques, learning environments, teachers, learners, and school climate.

According to the findings obtained as a result of the research, the factors that support the learner's skill development vary. The learner's own personality, family, school and environmental support, the structure of the curriculum and the characteristics of the school environment are very important in skill development. In particular, the fact that some learners stated that their skill development was supported by the support of their parents led to the questioning of the level of the parents' characteristics such as education and socio-economic level.

According to the learner's views, teachers have a significant impact on skill development. In this context, teachers should develop their affective characteristics and teacher training programs should be transformed into a quality that will support teachers' learning and teaching skills. Because teachers cannot agree among themselves about which thinking skills they should teach, educators and material designers cannot define the level of skill to be taught, teachers cannot apply the most efficient teaching method for the development of thinking skills, the effort to bring too many skills to the learner at once according to the grade level, and the development of thinking skills in achievement tests. There is a failure in acquiring skills to the learner because it is a barrier to learning (Beyer, 1984). Therefore, the advantages or disadvantages of these factors in skill development should be examined.

The subject that draws attention in the research findings is the suggestions regarding the learning environment. Learners have a desire to have a learning environment where they can both be active and use their cognitive skills effectively in the learning process. These environments are generally environments that allow collaborative learners to conduct research and support the free

expression of their ideas. In such an environment, it allows the learner to acquire skills as well as knowledge.

As a result, the education system has a limited effect on the development of 21st century skills of the learner, and this situation can be improved by the effectiveness of the teacher and the practices in the learning process according to the learners. In addition, factors that contribute to the skill development of learners include family, friends, characteristics of the learner, teachers, and the media. It is recommended to shape the teaching process by taking these factors into account in gaining the learner's 21st century skills, and to deepen the researches within the framework of the parameters related to these factors.